

Вірусні гепатити – тривожний виклик сьогодення

Правління Лікарняної каси Львівської залізниці вирішило відшкодувати витрати на діагностику цього захворювання членам каси, які перебувають на стаціонарному лікуванні

– За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я гепатит – це запалення печінки, яке у більшості випадків спричиняє вірусна інфекція, – розповідає лікар-інфекціоніст вищої категорії поліклінічного відділення Клінічної лікарні залізниці Галина Депутат.

– Розрізняють вірусні гепатити А, Е, В, С, Д, ТТ, SEN та інші. Найпоширенішими є вірусні гепатити А, В і С. В Україні вже говорять про епідемію гепатиту С, адже, за різними даними, ним інфіковано від 3 до 7% населення. Тому актуальним є питання своєчасної діагностики хвороби: тривалість лікування

вживаються в їжу без належної термічної обробки. Гепатити В і С зазвичай розвиваються в результаті контактів з інфікованими рідинами хворого організму, зокрема можна заразитися під час переливання крові або медичних маніпуляцій, якщо порушені процеси дезінфекції та стерилізації, під час косметичних процедур, манікюру, педикюру, татування, якщо інструменти не були належно дезінфіковані.

Вірус гепатитів В і С передається під час незахищених сексуальних контактів, під час пологів від інфікованої матері до дитини. Симптоми гепатиту В (жовтяниця, слабкість, швидка втома, відчуття гіркоти в

сьому транспорті, після відвідин туалету тощо, не пити некип'ячену воду. Вірус гепатиту А гине в киплячій воді через п'ять хвилин.

Гепатиту В можна запобігти за допомогою щеплення. Перше щеплення роблять у пологовому будинку. На жаль, нині батьки нерідко відмовляються від щеплень, чим у майбутньому наражають дитину на ризик захворювання.

На відміну від гепатиту В, вакцини проти гепатиту С не існують. Але сучасні стандарти лікування дозволяють вилікувати від цієї недуги 50-90% хворих. Якщо недугу виявили на ранній стадії, шанси на одужання значно вищі. Успіх лікування залежить і від індивідуальних особливостей пацієнта. Головне – досягти ремісії захворювання: якщо кількість вірусу різко зменшується, пошкодження печінки не прогресує, то суттєво зменшується ризик розвитку цирозу або раку. Лікування тривале – до шести місяців, а нерідко й до року.

Дуже важливою є своєчасна і точна діагностика типу вірусного гепатиту, адже від неї залежить тактика лікування, – завершила розповідь Галина Депутат.

Лабораторія, у якій поіменно визначають віруси гепатиту

Саме сюди, у вірусологічну лабораторію Львівського відокремленого підрозділу Державної установи "Лабораторний центр на залізничному транспорті держсанепідслужби України", що на вулиці Городоцькій у Львові, потрапляє кров пацієнтів, щодо яких є підозра на гострий і хронічний гепатит.

У теперішній статус самостійного підрозділу вірусологічна лабораторія перейшла у 1991 році зі створеного ще в 1959 році вірусологічного відділення, і нині вона – єдина на Львівській залізниці, обслуговує 7 областей Західної України. Треба віддати належне, що професійний авторитет колектив вірусологічної лабораторії заслужив своєю наполегливою працею, високим рівнем кваліфікації та відповідальністю.

Як наголосила завідувач вірусологічної лабораторії Ірина Телегіна, вірусологічна лабораторія атестована на право проведення досліджень та має дозвіл, виданий Центральною режимною комісією МОЗ України на роботу зі збудниками III-IV груп патогенності.

Відповідно до галузі атестації спектр вірусологічних досліджень охоплює такі групи: респіраторних вірусних інфекцій (грип, парарип, аденовірусна, респіраторно-синцитіальна, кір, краснуха); кишкових інфекцій (ротавірусна, гепатит А, ентеровірусна Коксакі В, ентеровірусна ЕСНО, кишкова аденовірусна, поліомієліт); парентеральні інфекції (ВІЛ-інфекція, маркери вірусних гепатитів В, С). Крім цього, вірусологічна лабораторія виконує цілий спектр інших досліджень, внесених у галузь атестації, зокрема тестування крові на маркери цитомегаловірусної, герпетичної інфекції, уrogenітального хламідіозу, токсоплазмозу. А також проводить серологічний моніторинг імунітету до поліовірусів у дітей

на Львівській залізниці. Матеріали досліджень систематично публікуються в збірниках "Охорона здоров'я і довкілля", "Актуальні проблеми транспортної медицини", "Проблеми гігієни та епідеміології на залізничному транспорті" та інших. Фахівці вірусологічної лабораторії беруть участь у всеукраїнських нарадах з актуальних питань епідеміології за вірусними та особливо небезпечними інфекціями.

Фахівці лабораторії проводять профілактичні дослідження на маркери вірусних гепатитів контактних, реконвалесцентів, вагітних, носіїв, медпрацівників, венеричних хворих та хворих, що тривалий час перебувають на стаціонарному лікуванні. До прикладу, торік було проведено 3500 таких досліджень. У тому ж 2012-му фахівці вірусологічної лабораторії зробили 1700 досліджень щодо наявності антитіл до ВІЛ-інфекції.

– Це далеко не повний перелік роботи, яку виконали фахівці – наголошує завідувач лабораторії Ірина Телегіна. – Для прикладу, на напруженість імунітету до вірусу гепатиту В проводяться дослідження серед медпрацівників лікувально-профілактичних закладів залізниці, які отримали щеплення проти гепатиту В. Щоб визначити напруженість імунітету до вірусів поліомієліту, торік ми обстежили 137 дітей та провели 411 досліджень. Багаторічний моніторинг (понад 20 років) за імунним прошарком осіб, захищених від цієї інфекції, дозволяє оцінити ефективність щеплень проти поліомієліту. Як результат, не виявлено осіб із відсутніми антитілами до вірусів поліомієліту.

Фахівці вірусологічної лабораторії в міжепідемічний період обстежують донорські сироватки на антитіла до вірусів грипу для прогнозування циркуляції вірусів грипу А і В в наступний епідемічний період. За 2012 рік виконано 1080 таких досліджень, серед яких у 73,1% особи виявлені антитіла до цих вірусів. Проводяться також дослідження клінічного матеріалу та проб із об'єктів довкілля на ентеровіруси.

– Ірино Віталіївно, оскільки приводом для нашої розмови стало рішення правління Лікарняної

каси Львівської залізниці відшкодувати членам Лікарняної каси витрати за діагностичні дослідження на маркери вірусних гепатитів, розкажіть детально про цей напрям роботи вашої лабораторії.

– Ми обстежуємо хворих із попереднім діагнозом "вірусний гепатит", із хронічними захворюваннями печінки та шлунково-кишкового тракту. За 2012 рік проведено 4000 досліджень, які дали можливість встановити діагноз захворювання для своєчасного лікування.

У штаті лабораторії 5 осіб (два лікарі з вищою категорією, у т.ч. я, як завідувач, та лікар-вірусолог Наталя Осьмак), два лаборанти – Марта Коваль і Олександра Доротяк, молодша медсестра Ольга Ілечко. Фахівці компетентні в організації та проведенні досліджень сучасними методами діагностики вірусологічних захворювань. Лабораторія оснащена сучасними імуноферментними аналізаторами та всіма необхідними діагностичними препаратами. Наявність люмінесцентного мікроскопа з великою здатністю візуального збільшення дає можливість проводити швидку діагностику вірусних інфекцій, що особливо важливо при виникненні епідемії та спалахів захворювань. У 2011 році вірусологічна лабораторія поповнилася боксом біологічної безпеки.

Надаючи платні послуги, ми застосовуємо тарифи зі змінами та доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2006 р. №662.

– Про фаховість нашої лабораторії свідчить і те, – наголошує її завідувач Ірина Телегіна, – що за підсумками всеукраїнського конкурсу "Шлях до майстерності", який у 2011 році проводила всеукраїнська громадська організація "Асоціація працівників санітарно-епідеміологічної служби на залізничному транспорті України", у номінації "Кращий лабораторний підрозділ санітарно-епідеміологічної служби на залізничному транспорті України" наша вірусологічна лабораторія отримала диплом переможця.

Орися ТЕСЛЮК
Фото Ігоря ПАРАЦАКА

вірусних гепатитів й одужання залежить від того, яким саме вірусом заразилася людина і як швидко вдалося діагностувати хворобу. Кров пацієнтів із попереднім діагнозом "вірусний гепатит", хронічними захворюваннями печінки та шлунково-кишкового тракту ми відправляємо у вірусологічну лабораторію. Такі аналізи стали платними, що зменшило кількість охочих своєчасно перевірити кров на маркери вірусних гепатитів. Зважаючи на актуальність цієї проблеми, правління Лікарняної каси Львівської залізниці прийняло рішення про те, що з квітня 2013 року кожен член Лікарняної каси, перебуваючи в стаціонарі, може бути скерований на вірусологічні обстеження в лабораторний центр на залізничному транспорті держсанепідслужби України. Оплату цієї послуги бере на себе Лікарняна каса, це передбачено укладеною угодою.

– Як можна заразитися вірусними гепатитами?

– Три найпоширеніші віруси мають різні шляхи зараження. Гепатит А як правило спричиняють забруднені продукти й вода. Особливо небезпечними є морепродукти, що

роті, болі в животі, нудота, блювота, темна сеча, а також кал сіро-білого кольору) можуть проявитися через декілька тижнів і місяців після інфікування.

Але варто нагадати і про підступність гепатиту С, адже гострий період цього захворювання протікає безсимптомно. Людина не відчуває в організмі смертельного вірусу. Гостра форма непомітно переходить у хронічну. Вірус може не давати про себе знати навіть упродовж 15-20 років, але в цей час вражати все нові й нові клітини, що зрештою призводить до цирозу печінки чи гепатоцелюлярної карциноми – різновиду раку.

– Який тип вірусного гепатиту є найсприятливішим для лікування?

– Вважається, що це – гепатит А: повне одужання – у 90% випадків – настає через 3-4 тижні від початку лікування, а у 10% хворих процес одужання триває до 3-4 місяців. Гепатит А відрізняється тим, що не переростає у хронічний. Від нього легко вберегтися, дотримуючись правил гігієни й обережності: часто мити руки з милом, особливо після перебування на вулиці, у громад-